

זכרון מתחדש- עדות "מעשה בסנדויץ'" מתוך הספר- הסרט האדום - נחמה רהב

נחמה (נחמקה) רהב נולדה בוויילנה בט"ז באדר תרפ"ז, 20 במארס 1927. היתה חברת קיבוץ יחיעם. נפטרה ב-2005.

הסרט האדום" – זכה לפרס "זאב" לספרות ילדים.

נחמה רהב מתארת את פעילותה במחלת בגטו וילנה, את תחושותיה כלפי ראש המשטרה היהודית ויושב ראש היוזנרט בגטו וילנה, את הסגרתו של יצחק ויטנברג לידי הגרמנים ואת הצלתה על ידי אמה.

יום אחד, פגשתי את חברתי אנקה באחד הרחובות בגטו, היא סחבה שולחן שהיה גדול ממנה פי שתיים. שאלתי אותה לאן את הולכת עם השולחן הזה? והיא ענתה "המורה מירה מארגנת בית ספר ואנחנו עוזרים לה להביא שולחנות". עניתי לה בבלבול עכשיו עם כל האקציות אתם פותחים בית ספר? אנקה התלהבה ואמרה "הגרמנים רוצים שנמות אז נעשה להם דווקא". כל היום חשבתי על זה, גם אני רציתי ללכת לבית הספר הרי משעמם בגטו, אבל חששתי, בגלל שאצל אנקה הוריה היו עשירים אז בטח לא היה להם אכפת, אבל אנחנו באנו חסרי כל. בדרכי הביתה, ביתי היה פעם חנות דגים. הריח עדיין עמד באוויר. בארוחת הערב היינו יחד, אני אמא פרע'לה ורחלי. פתחתי את פי ואמרתי "אמא פותחים בית ספר, זה מאוד חשוב שרחלי תלך וגם אני רוצה". אמא שתקה ופרע'לה לא התאפקה ואמרה שכמו שהיא ואמא עובדות ומסתכמות בהברחת אוכל גם אני צריכה לעזור להם, רחלי קטנה אבל אני כבר לא. רחלי בילתה אצל דודה שלנו, שנתנה לה אוכל, מדודה שלי לא אבקש אוכל אז אמרתי "אז אני לא אוכל". העדפתי ללמוד התענגעתי לספרים ולמחברות, לכלי הכתיבה ולמורים שלי. לאחר כמה ימים בית הספר נפתח והלימודים החלו. אני התקבלתי לכיתה הכי בוגרת, כיתה ט'. היינו 15 ילדים בכיתה וכבר הכרנו מלפני המלחמה, שמחנו להיפגש שוב. המורה מירה סיפרה לנו סיפורים יפים, המורה גרשטיין הזקין מאוד, אך כמו תמיד היה פותח את השיעור בשיר יפה, היה נחמד לשיר כולם יחדיו, המורה לובוצקי לא ויתר לנו על החשבון והכתיב לנו שיעורי בית כדי שלא נתבטל. שמחתי שוב ללמוד, אפילו מקצועות שלא אהבתי כמו לטינית. אבל רק דבר אחד הציק לי, הקיבה שהייתה מקרקרת מרעב. בהפסקת עשר רוב התלמידים היו מוציאים סנדויצים שהביאו מהבית. אני הייתי נשארת בכיתה תוקעת את ראשי בספר כדי לשכוח מהרעב. יום אחד, הגעתי לבית הספר אחרי שכמה ימים לא אכלתי, ראשי הסתחרר והתעלפתי. בבית לא סיפרתי לאמא, לא רציתי שתיהיה עצובה. יום למחרת באתי כאילו כלום לא קרה, כשפתחתי את המגירה להוציא את המחברת ריח מוזר נדף מהמגירה, ליד המחברת הייתה מונחת חבילה קטנה וריח של אוכל נדף ממנה. נגעתי בחבילה, היא הייתה רכה וריח של אוכל נדף ממנה. סובבתי את מבטי כדי לקלוט איזה מבט, אבל כולם היו שקועים בקריאה. בהפסקת עשר, הוצאתי בזהירות את החבילה, הורדתי לאט, לאט את הנייר ואכלתי. כשמאוד רעבים אוכלים לאט, לאט כדי שתענוג האכילה ימשך זמן רב יותר. אוכלים בזהירות כדי לא להפיל שום פירור. יום זה היה לי יום חג, כמו מתנת יומולדת. אבל יום הולדת יש רק פעם בשנה ולא ציפיתי למתנות נוספות. למחרת, כשבאתי לבית הספר ופתחתי את המגירה להוציא את המחברת, מצאתי בה עוד סנדויץ'! ושוב, כולם היו שקועים בקריאה. חשבתי לי האם הכיתה התארגנה כדי לדאוג לי שלא אהיה רעבה?- לא שאלתי. מאז עברו הרבה שנים, הרבה ימי הולדת בהם זכיתי להרבה מתנות. אך עד היום המתנה הכי יפה נשארה אותו סנדויץ' בבית הספר שבגטו.

רפלקציה- מעשה בסנדוויץ

בחרנו את העדות ע"פ הספר הסרט האדום של נחמה רהב . בחרנו בפרק אחד מתוך הספר שנגע בנו מאוד. מה שאהבנו בעדות שבחרנו, זה את הקטע המסתורי , שלא יודעים מי שם לנחמה את הכריך שהציל את חייה ונתן לה את התקווה, שגם במקום הכי חשוך יהיה אנשים שיעזרו לך .

הכרנו את נושא השואה כמו הרבה מתלמידי ישראל, שעוסקים בנושא זה סביב יום השואה. ידענו כמה היה קשה וכואב אבל ככל שהפרויקט התקדם, הבנו שלא באמת הכרנו וירדנו לפרטי הקושי , לא שמענו על המון דברים וסיפורים וככל שנכנסו יותר לפרויקט התעמקנו והרגשנו יותר חלק מהסיפור, במיוחד שהחיינו את הסיפור עצמו.

העבודה הייתה מאתגרת. מתחילת שנה השקענו והתמקדנו בעדות, היו לנו ציפיות גבוהות לעשות את הסרטון הכי טוב שיכולנו אבל לא תמיד זה יוצא כמתוכנן וכמו שרצינו . קבלת ההחלטות הייתה אתגר שלא צפינו אותו. היו בינינו חילוקי דעות , עלו המון רעיונות, כל אחת רצתה להכניס את הרעיון שלה לסרטון. בקבוצה שלנו אחד האתגרים היה ללמוד לעבוד בצוות ולשתף פעולה. הצלחנו לקבוע יום צילומים, למרות מזג האוויר שהיה קשה, הגשם ירד ללא הפסקה ולא הצלחנו לצלם כמתוכנן- מהלך העבודה היה מהנה וההתנסות הראשונה בצילום, בניהול של הסט, נתן לנו הרגשה טובה של אחריות ובגרות. כך גם העריכה, מצאנו אותה מהנה ומגבשת. לדעתנו היינו מסוגלות ליותר בתוצר הסופי ואנחנו יודעות את זה, אבל מצד שני אנחנו גאות בעצמנו שעברנו את התהליך, לא ויתרנו, עשינו את כל הפרויקט הענק הזה ולבסוף כן יצא תוצר .